cej reden obisk, a hujskači so bili na delu in ljudstvo je začelo govoriti, da bo v nedeljo revolucija proti petrazrednici. In res! Po maši dne 17. oktobra stopi na oklicni kamen pri cerkvi najhujši hujskač in kriči: Protestirajmo proti razširjenju šole, učiteljstvo itak nič ne dela, plače pa vleče vsak več kot sto kron na dan, mi jih pa moramo plačevati!

V tem stopi slučajno voditelj pred šolo in cela ruma, več kot sto ljudi s hujskačem na čelu se navali proti njemu. Hujskač stopi predenj in kriči: »Zdaj vas vprašamo, kdo je dovolil petrazrednico? Mi je nečemo in je ne bomo imeli«. Vmes so kričali drugi in govorili: **»Vi ste naši hlapci, naše sluge, mi vas plačujemo in delati morate, kakor mi hočemo. Samo postopate. Šola je naša, mi smo Avstrijci, nočemo Serbijancev, če ste Serbijanci, pa pojte! če ne, zapremo šolo!"** Vseh drugih psovk je bilo preveč, da bi jih bilo mogoče navesti.

Ta napad na voditelja je bil naznanjen okr. šolskemu svetu. Čez štiri tedne dobi šolsko vodstvo v odgovor obvestilo, da se razpiše na priložbo kmetov proti petrazrednici obravnava za zidanje novega šolskega poslopja, češ, da oni zahtevajo, naj se izvrši razširjenje šole tedaj, ko bo pet šolskih sob na razpolago. Ta obravnava je bila razpisana za soboto 20. novembra t. l. Prejšnjo nedeljo po maši pa stopi že prej navedeni hujskač zopet na oklicni kamen in pozove: »Kmetje, v soboto ob 1. uri vsi v šolo!«

Med tednom so se ponovno čule grožnje, vsled česar je voditelj poročal šolski oblasti, da bi bila pri obravnavi morda potrebna asistenca.

Nestrpno je čakalo učiteljstvo sobote, v nadi, da dobi s posredovanjem oblasti zadoščenje za prestano zasmehovanje in zbadanje.

V soboto dospe član okrajnega šolskega sveta. V šolski sobi se tare par sto ljudi, mnogi izmed njih s palicami. Šolski voditelj hoče pisati zapisnik. Med obravnavo nastane med množico zopet krik, da učiteljstvo nič ne dela, da samo postaja itd. Voditelja, ki ugovarja, **nažene množica s palicami iz sobe** češ: »Šola je naša, tebe ne maramo«. K učiteljici, ki je stala pred stanovanjem, reče neki kmet mimogrede: »Pravijo, da vas bodo pretepli in nagnali ter šolo zaprli«. Razprava se radi hrupa in krika ni izvršila in zastopnik oblasti je razočaran odšel, rekoč, da bi sploh ne bil prišel, če bi vedel o poročilu voditeljevem glede prvega nastopa. Preden so se kmetje razšli, so se dogovorili, da bodo pošiljali otroke v šolo tako, kot so jih v trirazrednico, in da je vsak, kdor dela drugače, izdajica. V šolskem poslopju pa je ostal še oni dvakrat navedeni hujskač s tremi osebami, **vdri ž njimi v I. razred, kjer je bil popoldanski pouk,** z besedami: »Zdaj bomo vedeli, kako se v šoli učil!« Otroka, ki je stal za kazen zunaj, je poslal v klop, kričal, da je šola naša, in na drugi poziv učiteljice, naj zapusti sobo z besedo »Hudič!« odšel.

V soboto je odšel šolski voditelj k višjemu šolskemu svetu poročat in prosit za premeščenje.

V pondeljek 23. novembra je bilo prav malo otrok v šoli in vsi so prišli eno uro prepozno. Bilo je pač kratko pred viharjem!

Zvečer okoli devete je bila voditeljeva gospa s štirimi nedoletnimi otročički že pri počitku. Moža še ni bilo domov. Tudi učiteljici, ki stanujeta v istem poslopju, sta počivali. **Kar nastane silen žvenket šip. Hipoma so bila razbita v voditeljevi sobi vsa okna, kmetje so vdrli v šolo s koli ali drugim orodjem, kar bo dognala preiskava.** Gospa in otroci zakriče! **Takoj nato so začeli padati streli v voditeljevo spalnico in v kuhinjo obeh učiteljic,** v kateri sta se navadno v tem času mudili. **Merilo se je tudi v spalnico, kar kažejo znaki po zidu. Obe sobi sta polni dima in svinčenj drobci leže po tleh.** Mati zbegana tišči otroke v postelice, da ne bi jih kaj zadelo, učiteljici se razburjeni oblačita med streljanjem in hitita pomagat materi prenašat otroke v zadaj ležeči prostor.

Po vasi so ljudje še bdeli, čuli strele in žvenketanje oken, a nikogar ni bilo na spregled. Le dva moža sta se zavzela za napadene ženske! Eden je čul v hiši vso noč, drugi pazil, če se napadalci vrnejo. Drugo jutro sta učiteljici službeno mesto, telesno k sreči nepoškodovani, a s kakimi živci, to veste sami najbolje. Odhod sta brzojavno naznanili šolski oblasti. Za slovo so se jima ljudje porogljivo muzali, češ, **pa le gredo Srbijanci.**

Eden izmed dveh mož, ki sta stražila ženske, je žalosten rekel: Sram me je, da se je dogodil na Dolini tak škandal.

Mi pa pravimo: Žal nam je žrtev, kajti pravih krivcev, očetov zločina, ne bo dosegel prst pravice!

Še živi duh Šušteršičev v Sloveniji!

•

Nastaja vprašanje, kdo je odgovoren za ta dejanja? Glavni krivci ostanejo vedno skriti! V prvi vrsti so teh dejanj krivi brezvestni protidržavni hujskači, ki so ljudstvo nahujskali; v drugi vrsti je pa temu kriva še v večji meri državna oblast, ki je bila opozorjena na to gibanje in ni pravočasno ukrenila vsega, da se tako gibanje v kali zatre. To dejanje je kulturen škandal in sramota za Slovenijo in je hkrati kulturen škandal v državi.

Kakor čujemo, okrajni glavar niti ni hotel sprejeti učiteljstva, ki mu je prišlo poročat o dogodku. Gospoda glavarja opozarjamo, da je učiteljstvo po členu 33. zakona o nar. šolah z dne 23. julija 1919 državno uradništvo in ga je primoran ščititi.

Za vsa ta dejanja, ki so očito žalila tudi decorum učiteljskega stanu, je o prvi vrsti odgovoren okrajni glavar in bo učiteljska organizacija storila vse korake, da dobi zadoščenje za ta zločinski čin, ki se je dogodil nad člani učiteljskega stanu.

Pribijamo, da se taki slučaji ponavljajo in okrajni glavarji še niti v enem slučaju niso nastopili v obrambo učiteljstva.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne v Ljubljani", Frančiškanska ulica št. 6.

Fr. Rojec: Tončkove sanje na Miklavžev večer. Mladinska igra s petjem v 3 dejanjih. Vpodobila J. Erbežnik in Fr. Rojec. Založila Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani. Knjiga ima 128 str., 10 podob, dodatek z glasbenimi točkami in stane lično vezana 20 K. Kakor se lahko vsak sam prepriča po dobrohotnem pregledu knjige, se je založništvo jako potrudilo, da je preskrbelo knjigi kar mogoče lepo opremo. Tisk in posnetek risb sta za sedanje čase vzorna. Knjigi pa se je vkljub velikim stroškom odmerila tako nizka cena, da bodo mogli tudi manj imoviti ljudski sloji z njo razveseliti svoje otroke, ki jim je v prvi vrsti namenjena. Knjiga vsebuje izvirno Miklavževo povest v verzih in v dramatski obliki. Ta posebnost daje knjigi višjo vrednost, ker se more zdaj Miklavževa povest pokazati tudi z odra slovenski mladini in njenim ljubiteljem. Igra je že preizkušena po uprizoritvi ter vsestransko odobrena po priznanih veščakih. Primerna je seveda le za večja mestna gledališča, a kod čtivo dobro došla našim malčkom v mestnih palačah in vaških kočah. Saj se nam iz nje med mnogimi mičnimi prizori iz slovenskega življenja prikazuje pravi in cel sklovenski sv. Miklavž. Miklavžev god je najzanimivejši in najveselejši praznik za mladino; napravlja pa tudi staršem in mladinoljubom obilo radosti. Sv. Miklavž je med Slovenci in sploh med Slovani jako čislan svetnik. To izpričujeta imeni zadnjega ruskega carja in zadnjega črnogorskega kralja. Tudi premnogo slovenskih Miklavžev ter hrvatskih in srbskih Nikolajev nam daje dokaz o priljubljenosti tega dobrotljivega svetnika med Jugoslovani. Živa potreba je torej poklicala to knjigo v življenje; ker do sedaj take še nismo imeli, je upati, da bo odslej dobro služila svojemu namenu v vseh ozirih, dokler ne bo dobila boljše naslednice. — Pričujoča knjiga je prva slovenska igra s podobami. Slovenska mladina naj uvažuje dejstvo, da se je ravno zanjo priredil ta izredni Miklavžev dar v teh težkih časih s tisto požrtvovalno skrbnostjo in s tisto mladostno vnemo, ki jo ob.utijo vsi blagi roditelji ter njih dobri otroci o priliki Miklavževega godu. Vsak narodni in mladinski praznik pa najsijajneje proslavimo z gledališko predstavo. Zdaj imamo primerno igro tudi za prelepi Miklavžev večer v tej novi mladinski knjigi. Deset skrbno izbranih in izgotovljenih podob izrazito dopolnuje in pojasnjuje tehnični in duševni del igre. Naslovno podobo in tri vinjete, ki kažejo ob pričetkih dejanj oder in prvi nastop oseb v dotičnem dejanju, je narisal avtor igre sam, a drugih šest slik je izvršil znani mladinski risar Erbežnik. To je cela igra v 3 dejanjih. Ona, ki je izšla leta 1916. v »Zvončku«, je okrajšana v dve dejanji in je najlepše 2. dejanje izpuščeno. Tudi drugače je igra močno predelana in popravljena. — Ta nova mladinska knjiga bo brezdvomno jako lep in primeren književni dar slovenski mladini za Miklavžev god in Božič. Zaradi tega knjigo toplo priporočamo.

Listnica uredništva. Fr. W. v R.: Spis prejeli; priobčimo ga čimpreje.

ZA REZERVNI SKLAD UJU POVERJENIŠTVO LJUBLJANA.

Prostovoljni organizačni davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

LXVI. izkaz.

Po **250 K:** Člani učit. društva za cerkniški in ložki sodni okraj zbrani na učit. zborovanju v Grahovem. — Posnemanja vredno! — Po **100 kron:** Primorsko učiteljstvo v Ljubljani. Darovali so: Kristina Doljakova in Rezika Pipanova à 20 K, Marija Pleškova, Ana Perinova, Milka Zavrtanikova, Lojzka Podbrščekova, Ana Jugova, Ida Strajnarjeva ter Gregorič Vinko à 10 K. — Domovina, zvesto mislim nate! — Po **95 K:** Učiteljstvo v Loškem potoku. Darovali so: Wigele Ferdo 20 K, M. Einspielerjeva 15 K, Franja Lavričeva, Angela Gradišarjeva, Franja Eckertova, Bartol Ivan, Likar Leopld ter Tscherne Slavoj à 10 K. Po **80 K:** Šolsko vodstvo — Kostanjevica, Dolenjsko. Prispevali so à 10 K: Kobanova, Kalanova, Bučarjeva, Hladnikova, Žlindrova, Brodnik, Pavčič in Zagorc. — Po **50 K:** Učiteljstvo — Semič. Darovali so à 10 K: Erzinova, Možina, Gande - Trefalt, Razpotnik Albin ter Jurečič iz Strekljevca. — Po **40 K:** Račič Božo in Mici Fabjanova - Adlešiči. — Po **40 K:** Šolsko vodstvo — Spitalič pri Motniku. Poslali sta à 20 K: Pavla Pistotnik - Bergantova ter Mina Malenškova. — Po **20 K:** Mahorčič Božo — Št. Vid p. Vojnik; Eržen — Podgorje pri Sevnici. — Po **10 K:** Pavla Belčeva — Borovnica ter Mira Maurinova — Koč. Reka. — Današnji izkaz **725 K.** Prej izkazanih **27.498 K.** Skupaj **28.223 K.**

Ivan Petrič,
Ljubljana, VII., Gasilska cesta 172.

Odgovorni urednik:
Franc Štrukelj.
Last in založba UJU. — poverjeništva Ljubljana.
Tiska »Učiteliska tiskarna« v Ljubljani.

Zahvala.

Vsem, ki so pokojni učiteljici in mamici MARI HREN roj. PAVLIČ izkazali zadnjo čast, osobito g. okr. šol. nadzorniku Hinko Schell-u, ki se je od nje poslovil v ganljivem govoru, izrekamo najsrčnejšo zahvalo.

Žalujoči rodbini Hren-Pavlič.

Izšle so:
„Narodne himne in domorodne pesmi za mladino".
Priredil Fran Marolt, učitelj v Ljubljani.
Cena 5 K. Dobe se v Učiteljski knjigarni.

Kontrolne knjižice
za obrtne nadaljevalne in gremialne šole se dobe v Učiteljski tiskarni komad po 3 K.

RISANKE
iz finega risalnega papirja 8 listov, z lepim ovitkom à K 4·—.
razprodaja
Učiteljska tiskarna
v Ljubljani.
Pri večjem naročilu popust!

„Efesin"
črnilni ekstrakt
tovarna FRANC SCHÜLLER, Amstetten pravkar dospel. — Cena za 1 kg za 40 litrov Ia črnila 308 kron — franko.
Predvojna kakovost.
Rudolf Cotič, Vrhnika.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani
priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz — E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18·—.
Otroški oder — Drugi predelani natis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtcev in ljudskih šol. Broš. K 16·—.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.
Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14·—.

Od 1. decembra t. l. vse knjige za 20% ceneje.
Za Miklavža in Božič!!

Najprimernejša darila otrokom so mladinske knjige. V ta namen priporoča **Učiteljska knjigarna** v prvi vrsti one mladinske spise, ki jih je založilo „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta", in sicer:

Engelbert Gangl: Spisi za mladino, I., II., III. IV., V, VI. zvezek po	K 12·—
Andrej Rapè „ „ „ I., II., III., V., VI. zvezek po	„ 12·—
Mišjakov Julče: „ „ „ I., II., III., IV, V, VI. zvezek po	„ 12·—
Ivo Trošt: Moja setev. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	„ 12·—
Pav. Flerè: Iz mladih let. Spis za mladino, I. in II. zvezek po	„ 12·—
„ „ Babica pripoveduje. Spis za mladino po	„ 12·—
Marko Senjanin: Slovenski Robinzon	„ 15·—
Nadalje:	
Rab. Tagore: Povestice	„ 12·—
Dr. Ivo Šorli: Bob in Tedi	„ 30.—
Cvetko Golar: Prelepa Vasilijca	„ 12·—
„ „ Bob za mladi zob (pesmice)	„ 12·—
Dr. Ivan Lah: Dore	„ 10·—
Oton Župančič: Sto ugank (pesmice)	„ 3·—

Razen tega vse šolske potrebščine, kakor zvezke in risanke lastnega izdelka, svinčnike, peresnike, peresa, radirke, vse po najnižjih cenah. — Šolske pušice (peresnice) po K 5·—, 6·—, 8·40. 9·—, 25·—, 30·—.

V zalogi je tudi nadalje:

Ročni zapisnik, obsega koledar, plače stalnega učiteljstva, na ljudskih in meščanskih šolah, draginjske doklade, službena doba, upokojitev, šolstvo v Sloveniji, kolkovno lestvico, poštni tarif. Cena izvodu za 100 učencev K 12·—, za 150 učencev K 14·—.

Šolski list. 1. številka I., II. in III. stopnje je pošla, II. stopnja 3. številka je izšla pravkar, stane 14 kron.

K. Wider: Moje prvo berilo. Sedmi natisk, 12kron.